

Rede van Sicco Mansholt (Stresa, 3 tot 12 Juli 1958)

Source: Europese economische gemeenschap. Documenten van de landbouwconferentie van de Lid-Staten van de Europese economische gemeenschap te Stresa van 3 tot 12 juli 1958. [s.l.]: Publikatiedienst van de Europese gemeenschappen, 1959. 273 p.

Copyright: All rights of reproduction, public communication, adaptation, distribution or dissemination via Internet, internal network or any other means are strictly reserved in all countries.

The documents available on this Web site are the exclusive property of their authors or right holders.

Requests for authorisation are to be addressed to the authors or right holders concerned.

Further information may be obtained by referring to the legal notice and the terms and conditions of use regarding this site.

URL: http://www.cvce.eu/obj/rede_van_sicco_mansholt_stresa_3_tot_12_juli_1958-nl-d0f7f3a5-f392-4872-a8ea-637eed3802e5.html

Publication date: 24/10/2012

Rede uitgesproken door dr. S. L. Mansholt, Vice-Voorzitter van de Commissie van de Europese Economische Gemeenschap en Voorzitter van de Conferentie (Stresa, 3 tot 12 Juli 1958)

Excellenties, dames en heren,

Het is mij een behoefte om de heer Ferrari-Aggradi, minister van Landbouw van Italië, zeer hartelijk te danken voor zijn woorden, die niet alleen getuigden van een diepgevoeld begrip voor het waarom, maar tevens van de ernstige wil om de vraagstukken waarvoor wij staan op te lossen.

Ik bedank de heer Ferrari-Aggradi, die nog maar sinds kort in de landbouwsfeer is getreden als minister van Landbouw, maar ik geloof, dat wij allen hier het gevoel hebben gekregen te doen te hebben met een man met een grote en rijke ervaring, die weet, dat het in de landbouw niet alleen gaat om economische, sociale en technische vraagstukken, maar eveneens om vraagstukken van sociologische, politieke en natuurlijk ook psychologische aard. Ik geloof, dat wij dit nimmer in ons werk mogen vergeten en dat wij hier een snaar hebben geraakt, die gedurende deze dagen in de Conferentie heeft weerklonken en dat gij dit geluid door Uw eigen woorden hebt versterkt.

Ik zal dan beginnen met een woord van dank uit te spreken tot al degenen, die mijn werk als Voorzitter van de Conferentie zo gemakkelijk hebben gemaakt, de gedelegeerden en allen, die aan het werk van deze Conferentie hebben deelgenomen. Ik heb meerdere landbouwconferenties medegemaakt, maar het is vooral de sfeer van deze Conferentie geweest, die het tot een vreugde heeft gemaakt om hier leiding te mogen geven aan de beraadslagingen.

Wij zijn nu aan het einde van de Conferentie in Stresa gekomen en ik geloof, dat ik niet te veel zeg, indien ik constateer, dat zij van een bijzonder grote betekenis is geweest.

Voor degenen, die de diepere achtergrond van de landbouwpolitieke vraagstukken nog niet vermogen te doorgronden, doordat zij nog onvoldoende met haar in aanraking zijn geweest, is het misschien moeilijk na te gaan, waarom deze Conferentie van zo'n bijzondere betekenis is geweest, waarom zij zich onderscheidt van vele vergaderingen die in het verleden op het gebied van de landbouw zijn gehouden. Stelt U gerust, ik zal niet een opsomming geven van de feiten uit de rapporten, noch een opsomming van datgene wat in de resolutie is vastgelegd, maar ik zou meer een uittreksel willen geven van enkele hoofdproblemen, die de grondslag zijn geweest van onze beraadslagingen gedurende deze dagen in Stresa. Ik zou dan gaarne willen beginnen met een feit, dat in deze Conferentie duidelijk aan het licht is gekomen, namelijk, dat de landbouw niet meer in een isolement wil verkeren, dat de landbouw zich een integrerend deel voelt en wil worden van onze totale volkshuishouding.

Dat wij hier met deze wil gekomen zijn, blijkt reeds uit de samenstelling van de delegaties, uit het vele materiaal, dat is medegebracht door de delegaties, maar vooral uit de wijze, waarop de discussies in de commissies zijn gevoerd. Dit heeft uiteindelijk zijn weerslag gevonden in de resolutie, die wij hedenmorgen hebben aanvaard.

Op deze Conferentie hebben wij kunnen constateren, dat het noodzakelijk is geworden de vraagstukken van landbouwpolitieke aard in een breed verband te zien en dat de vraagstukken niet alleen kunnen worden opgelost door de landbouw zelf, maar dat de gehele economische en sociale ontwikkeling van onze volkshuishouding mede geleid zal moeten worden in het begrip, dat de landbouw een haar toekomstige plaats zal moeten worden gegeven.

Omgekeerd wil dat zeggen, en ook dat is zeer duidelijk op deze Conferentie tot uiting gekomen, dat de landbouwpolitiek van onze Gemeenschap er op gericht zou moeten zijn haar grondslagen te versterken.

Datgene, wat behandeld is in de commissies, en met name in Commissie II en Commissie III, heeft hierop in hoge mate betrekking gehad. In Commissie I heeft men kunnen vaststellen hoe op het ogenblik de situatie is, hoe het staat met de structuur van de landbouw in West-Europa.

En dan blijkt enerzijds de grote verscheidenheid, maar tevens blijkt dat zij in velerlei opzichten verouderd en nog niet opgewassen is tegen de taak, die haar in de toekomst zal worden gesteld; dat er technisch, economisch en ook sociaal zeer veel is te verbeteren. Het gaat hier om vraagstukken van bodem, van water, van kracht, van vervoer, van afzet, van verwerking en ik geloof, dat het een van de grote voordelen van deze Conferentie is geweest, dat in de nog summier rapporten over deze ontzaglijk omvangrijke vraagstukken duidelijk verband tussen al deze elementen is gelegd.

Ik acht het echter ook bijzonder verheugend, dat op deze Conferentie een duidelijke uitspraak is gekomen over een conceptie, over het doel van onze landbouwpolitiek, namelijk dat wij ervoor dienen te zorgen de structuur van onze landbouw te leiden naar het gezonde gezinsbedrijf.

Hierover is op deze Conferentie veel gesproken; ik acht dit gelukkig en ik zal de dag zegenen, waarop overal en door iedereen zal worden aanvaard, dat het gezonde bedrijf, het familiebedrijf, technisch en economisch — en natuurlijk ook politiek gezien — werkelijk de juiste grondslag is voor de landbouw in West-Europa. Ik acht dit uitermate belangrijk, omdat voor onze Commissie, voor onze Gemeenschap, een structuurpolitiek en ook een marktpolitiek niet te voeren is, als dit uitgangspunt, en uiteindelijk ook weer dit doel, ons niet vast voor ogen staat.

Ik acht het verder van grote betekenis, dat op deze Conferentie ook duidelijk is komen vast te staan, dat de verbetering van deze totaliteit van de structuur in de landbouw niet losgemaakt kan en mag worden van — laat ik het hier zo noemen — de industriële structuur. Want het zal niet zo moeten zijn, dat wij de landbouw als een element zien, dat zich alleen maar aan te passen heeft en datgene moet volgen wat zich elders ontwikkelt. Ik geloof, dat de landbouw, indien hij doet wat van hem verwacht mag worden, ook mag aannemen, dat bij de ontwikkeling van de industriële structuur in West-Europa met zijn behoeften rekening wordt gehouden. Ik zie hier dus duidelijk een wisselwerking, dat wil zeggen, dat de economische en sociale ontwikkeling in West-Europa een bijdrage zal moeten leveren tot de ontwikkeling van een gezonde landbouw.

Nadrukkelijk is ook wel tot uiting gekomen op deze Conferentie, dat aan de mogelijkheden van ons beleid grenzen zijn gesteld.

Wij verlangen enerzijds — hetgeen hier duidelijk is uitgesproken — een redelijke levensstandaard voor al degenen die in de landbouw werken, d.w.z. dat er een redelijke verhouding bestaat tot datgene wat wij in andere bedrijfstakken van de maatschappij zien en wij wensen wat dat betreft dus ook te streven naar een maatschappelijke integratie van de landbouwbevolking. Wij wensen, dat de landbouw volledig wordt opgenomen in de maatschappij. Gelukkig echter zijn er niet alleen woorden gesproken, die betrekking hebben op het levensniveau, want wij willen eveneens een geestelijke en culturele integratie. Er zal dan ook zeer veel aan de ontwikkeling van het platteland in West-Europa moeten gebeuren eer wij kunnen zeggen, dat wij ook daar resultaten hebben weten te bereiken. Ik weet wel, dat dit niet direct aan onze Gemeenschap is opgedragen. Wij zullen echter de mogelijkheden daartoe moeten scheppen en het zal de opdracht zijn van de Organen om steunend op de werkzaamheden van de volkeren een nuttig gebruik te maken van de mogelijkheden die worden gecreëerd.

Anderzijds kunnen wij vaststellen dat niet alle middelen bruikbaar zijn. Wij zijn begrensd in ons beleid. Onze handen zijn in zekere zin nog gebonden. Als wij bijvoorbeeld spreken van een hoger levensniveau, kunnen wij dat niet zonder meer vinden door een verhoging van onze produktie, hoe wenselijk dat individueel voor de wereld ook moge zijn.

Wij weten, dat er duidelijk grenzen zijn gesteld en dat het vraagstuk van de verhouding tussen produktie aan de ene kant en de behoefte aan de andere kant, voor ons nu realiteit is, misschien wel een dreigende werkelijkheid.

Veel zal van ons beleid afhangen en wij zullen zeer zorgvuldig en doeltreffend moeten werken om te zorgen, dat ons doel ook werkelijkheid wordt. De materialisatie van de boven gestelde bewering zal zeer ernstige

gevolgen kunnen hebben, terwijl ook onze verhouding met derde landen van groot belang is.

Als wij spreken over de verhouding van de produktie tot de vraag, dan zullen wij daarin moeten betrekken onze plaats ten opzichte van de derde landen.

Ik ben daarom uitermate verheugd te kunnen constateren, dat van het begin van deze Conferentie af niet het negatieve geluid, dat wij in het verleden zo vaak hebben gehoord, heeft geklonken. Integendeel, er bestaat de vaste wil om ook hier de harmonie te betrachten tussen enerzijds de noodzakelijke omschakeling van de landbouw en de landbouwbevolking in Europa en anderzijds de handhaving en de versterking van de betrekkingen met onze partners. Het zal veel beleid van ons vergen om daar de juiste weg te vinden. Ik kan constateren, dat onze verhouding tot de derde landen van grote betekenis kan zijn voor een gezonde ontwikkeling van onze landbouw en ik geloof, dat wij reeds kunnen constateren, dat nimmer een gezonde landbouw tot ontwikkeling zal worden gebracht zonder een uitgebreid en intensief handelsverkeer met de landen om ons heen en de rest van de wereld. Daarom geloof ik ook wel dat wij kunnen constateren — en ook dat geluid heeft geklonken op deze Conferentie — dat het van bijzondere betekenis is, dat — niet alleen met het oog op de afzet binnen onze gemeenschappelijke grenzen maar vooral ook met het oog op de afzet naar derde landen — de organen en deskundigen uit verwerkende industrie en handel in onze werkzaamheden worden betrokken. Ik acht het voor onze agrarische ontwikkeling dan ook van betekenis te kunnen vaststellen, dat er in deze geest geen tegenstelling kan noch mag bestaan tussen landbouw enerzijds en handel en industrie anderzijds.

Een bijzonder woord mag hier nog worden gewijd aan onze verhouding tot de overzeese gebiedsdelen. Ik geloof, dat ook hier duidelijk vastgesteld kan worden, dat wij volledig begrip hebben voor de noodzaak van de ontwikkeling van die delen, die zo nauw met ons verbonden zijn; deze ontwikkeling zal zeer zeker ons denken en handelen moeten beïnvloeden.

Deze hoofdpunten, die wij hebben gelicht uit datgene wat wij in onze vergaderingen hebben behandeld, zijn niet alleen op deze Conferentie tot stand gekomen. Ik geloof dat wij mogen zeggen dat allen hun geestelijke bagage naar Stresa hebben meegenomen en hier op tafel hebben gelegd, waarna een uitwisseling van gedachten heeft plaatsgevonden met uiteindelijk vruchtbare resultaten. Ik geloof, dat wij verder mogen vaststellen, dat het samenzijn en samenwerken voor ons allen vruchtbaar is geweest. Als ik spreek van deze samenwerking, dan doel ik niet alleen op de delegaties en niet alleen op al diegenen die gezwoegd hebben in de commissies, hoe belangrijk ook; wij zouden eenvoudig niet tot een resultaat gekomen zijn als niet allen hadden medegewerkt om deze Conferentie tot een succes te maken.

Ik voel dan ook, als Voorzitter van deze Conferentie, de behoefte mijn dank te betuigen aan allen, die hieraan hebben medegewerkt, in de eerste plaats, vanzelfsprekend, aan de Italiaanse regering; ik hoop en verwacht zeker, dat de heer Ferrari-Aggradi deze dank aan zijn regering zal willen overbrengen. Tevens zou ik dank willen uitspreken aan de stad Stresa, die ons zo buitengewoon gastvrij aan de oevers van het Lago Maggiore heeft ontvangen, en natuurlijk in het bijzonder aan burgemeester Cattaneo.

Voorts zou ik mijn dank willen betuigen aan de journalisten, die het geduld hebben gehad om lang te wachten en verder alles hebben gedaan om aan deze Conferentie in de landen van de Zes en zelfs daarbuiten grote weerklank te geven. Ik geloof, dat wij uit de vele reacties in de pers van de verschillende landen mogen vaststellen, dat diegenen, die deze Conferentie hebben bijgewoond, uitstekend werk hebben verricht.

En dan zou ik gaarne woorden van dank willen uitspreken aan — wat ik zou willen noemen — dat voor ons onzichtbare, hardwerkende apparaat, dat hier niet in deze conferentiezaal aanwezig kon zijn, maar dat gezorgd heeft, dat de nu eenmaal noodzakelijke technische en de administratieve werkzaamheden verricht konden worden. Ik wil geen namen noemen, maar ik denk aan de voorbereidende staf, die alles heeft gedaan om de ontvangst hier in deze ruimte mogelijk te maken. Ik denk aan het Secretariaat-Generaal, aan de administratie in het geheel en wil vooral ook een bijzonder woord van dank richten tot de vertolkers en vertalers van onze besprekingen. Enerzijds lijkt het wel armzalig dat wij elkaar bij het spreken over een Verenigd Europa soms zo moeilijk kunnen verstaan. Maar ik geloof dat wij kunnen zeggen, dat dank zij deze vertolkers, die enerzijds goed moesten begrijpen wat wij wilden zeggen en anderzijds ook wat anderen

wilden horen, onze gedachten zijn overgebracht. De vertaling moet niet worden gezien als een zeer eenvoudig werk. Hiervoor is goed, veel zakelijk begrip nodig. Het zal velen van U misschien ontgaan zijn hoe er de laatste dagen en ook de laatste nachten, gewerkt is. Ik geloof, dat wij te veel geëist hebben. Maar het is gebleken, dat er als er een zekere bezieling in het werk is, door middel van teamgeest en samenwerking in korte tijd veel verricht kan worden. Ik zou in dit geheel allen willen betrekken, die eraan hebben deelgenomen; technici, boden, secretaressen, kortom allen die ons het werk mogelijk hebben gemaakt. Een woord van heel hartelijke dank mag hier op zijn plaats zijn.

Dan, dames en heren, zou ik willen zeggen, dat wij naar mijn mening goed moeten begrijpen, waarom het op het ogenblik eigenlijk gaat en ik geloof, dat dat niet beter tot uitdrukking gekomen is dan door de sfeer, waarin deze Conferentie is gehouden. Als ik het zoeven aan het begin van mijn korte toespraak had over een voor een landbouwconferentie nieuwe waarneming, dan bedoelde ik in de eerste plaats de sfeer waarin de beraadslagingen hebben plaatsgevonden. Hier voelde men de wil om gezamenlijk te trachten vraagstukken op te lossen en niet alleen om tegenstellingen op te werpen. Dat wil niet zeggen, dat de tegenstellingen onder de tafel geschoven zijn, integendeel. Ik geloof, dat het juist goed is om de moeilijkheden en de problemen heel duidelijk te stellen. De wijze waarop dit gebeurt, maakt echter veel verschil. Als zij gesteld worden teneinde een redelijke oplossing naderbij te brengen, dan is het juist. Als zij gesteld worden met als uitgangspunt om anderen concessies af te dwingen, dan is het fout. Wat zal nu daarvan de oorzaak zijn? Ik geloof, dat een van de oorzaken is, dat bij ons allen heel duidelijk het besef leeft, dat wij onze vraagstukken niet meer afzonderlijk, geïsoleerd, in onze natie kunnen oplossen. Ik geloof, dat op het ogenblik iedereen daarvan overtuigd is. Het zal onze taak zijn om in breder kring te doen beseffen, dat de loop der geschiedenis ons nu eenmaal dwingt tot eenwording. Wij zijn dus aan een moment gekomen waarop wij een systeem moeten ontwikkelen, dat eenvoudig niet is tegen te houden. Degenen die wel eens twijfelen, zien onvoldoende de achtergronden van deze historische ontwikkeling, die ook mede ons werk in de toekomst zal bepalen.

Verder geloof ik, dat de oorzaak van de goede sfeer van deze Conferentie gelegen is in het feit dat er begrip bestaat, dat wij een gemeenschap dienen te zijn en dat wij daarin zullen moeten groeien; dat wij de lasten, die er ontegenzeggelijk zijn, gezamenlijk behoren te dragen en dat wij gezamenlijke verantwoordelijkheid nemen. Het is deze geest van samenwerking, die nodig is om ons doel te bereiken. Het zal dan ook zowel voor de organen van de Gemeenschap, als voor de deelnemende regeringen wenselijk zijn dat zij zich in de toekomst weten los te rukken uit de nationaal begrensde gedachtesfeer. Wij kunnen onmogelijk slechts werken in de richting van het afdwingen van offers van anderen. Het zal anders moeten zijn. Het zal een gezamenlijk dragen moeten zijn door het geheel van de lasten der delen. Als ik spreek over de verantwoordelijkheid van allen, dan bedoel ik niet slechts de regeringen; neen allen die daarbij betrokken zijn, dienen daaraan deel te nemen. Het is daarom zo verheugend, dat zo'n groot aantal betrokkenen uit het bedrijfsleven aanwezig is. Gezamenlijk zullen wij datgene tot stand moeten brengen, waarvoor hier in Stresa de kiem is gelegd. Voorzitter Hallstein heeft de Conferentie geopend juist met er op te wijzen, dat de banden hier gelegd, vermenigvuldigd en versterkt moeten worden en wij zullen daarmee grote haast maken. Stresa is niet een einde, maar een begin. Daarom zal ons werk niet mogen gebeuren in de teruggetrokkenheid van de studeerkamer. Wij zullen ons werk moeten verrichten in de realiteit. Slechts indien wij in de harde werkelijkheid gaan staan, zullen wij ons doel kunnen bereiken. Daarom zullen wij dus nu moeten samenwerken met de regeringen om gezamenlijk te trachten de problemen op te lossen, met de boerenorganisaties, met de vakbeweging, met vertegenwoordigers van de industrie en van handel, en — laten wij het vooral niet vergeten — ook met de wetenschappelijke krachten, die zich met deze vraagstukken bezighouden.

Als ik dan ten slotte vraag: wat mogen wij van de toekomst verwachten, dan moeten wij ons hoeden voor een illusie en mogen wij niet denken, dat ons nu een betere toekomst in de schoot zal vallen. Geenszins, ik geloof, dat wij er ook wel van overtuigd moeten zijn, dat wij heel hard zullen moeten werken en dat wij zelfs zullen moeten vechten. Wij weten evenwel dat het gaat om een grote zaak, om een nieuwe en betere toekomst voor velen, die nog wanhopen en dat het in feite een hervorming is over vele, vele jaren, een hervormingsarbeid niet alleen van de landbouw, maar van onze gehele westelijke wereld, waarin wij als een krachtig en levend element onze verantwoordelijkheid zullen moeten dragen.